

Jag tänkte som övergång till frågan hur man gör för att främja innovationer ge ett väldigt kort perspektiv på innovationssystemet. Lite annorlunda kanske.

Ni vet alla att vi har diskussionen om innovationsparadoxen, där argumentet ungefär är att Sverige klarar sig väldigt bra i nästan alla innovationsindex, i synnerhet sådana som mäter input. Och lite sämre kanske i sådana som mäter output. Och bara för att illustrera det med en sån bild, EUs Innovation Union Scoreboard. Här ska ni bara få ett visuellt intryck eftersom man mäter väldigt många saker. Och staplarna här betyder om man går till höger, att Sverige klarar sig bättre än de allra flesta andra länder. Och allt det här gäller alltså input, hur många forskare, hur mycket vetenskapliga publikationer också - som i och för sig är en slags output - finansiering...

Sedan härnere har vi den ekonomiska outputen, ekonomiska effekter. Det är sådant som sysselsättning och försäljning i innovativa företag och nystartade företag o.s.v. Och då ser ni att det är i alla fall den svagaste grenen jämfört med andra länder. Och rörelseriktningen går inte riktigt åt rätt håll heller. Här är samma bild, men den visar förändringstakten jämfört med andra länders förändringstakt. Och då ser ni att input kanske går bättre, men output går snarare åt fel håll jämfört med andra länder. Och vi såg det också i Thomas bild av sysselsättningen inom läkemedelsindustrin t.ex.

De ekonomiska effekterna påverkas ju av en slags rätt bred ekonomisk politik som underlättar för uppfinnare att bli entreprenörer. Men även om man följer finansieringen från den offentliga sektorn så kanske man kan förklara mönstret. Och jag vill peka på tre flöden.

Det första och största flödet det är ju pengar från staten till universitet- och högskoleforskningen, den här röda linjen som har ökats till 16 miljarder. Längs vägen också oförbrukade bidrag, det som stock, nu ökat till ungefär 16 miljarder också. Och en del tycker att det är ju pengar som skvalpar, som man uppenbarligen inte kan använda tillräckligt. De borde användas till annat, medan andra säger att när man ökar resurser till forskning så blir det en viss eftersläpning. Men det är i alla fall det största flödet.

Sedan har vi ett flöde som många kanske tänker sig går till innovatörer, nämligen det statliga riskkapitalet, ungefär 30 miljarder som de olika aktörerna har till sitt förfogande. Men det är en stock, så en del av det är sen investerat mer långsiktigt i företag. Så att det är några miljarder som nu investeras varje år. Och så ser ni fördelningen av dessa miljarder, där 6:e AP-fonden investerar i mogna företag och sedan är det olika skeden, tidig tillväxt, expansion mm.

Men där en uppfinnare eller en forskare/uppfinnare vid ett universitet håller till, såddfasen, står för en oerhört liten andel av totalen. Det är enligt Riksrevisionen framdrivet av att de här aktörerna har ett rätt högt avkastningskrav som gör det lockande att satsa i senare skeden. Sedan har vi ett tredje flöde som inte är så stort, men som är rätt fascinerande, som Sydsvenskan uppmärksammade för ett antal år sedan. Då försökte man kartlägga vilka organisationer som får offentliga pengar i Skåne och det blev ändå en del pengar, 400 miljoner, och väldigt många sådana här små organisationer - och det som är intressant med de allra flesta av dem, är att de själva inte forskar, tar inte fram några innovationer och de finansierar inte heller andras innovationer, utan syftet är att de ska liksom skapa samverkan och få människor att prata med varandra.

Jag vet inte om det är en bra satsning eller inte men man kan nästan ana att en politiker som ska satsa, liksom sprider ut gracerna till många. Men vad alla de här flödena egentligen illustrerar är att vi inte vet var pengarna gör mest nytta eller vilka andra instrument som fungerar. Mina innovationsutredningar kan jag stapla i mitt kontor ungefär så här högt, bara de senaste åren. Men ingen av dem – alltså, jag kan ju inte säga att de är evidensbefriade,

för de anför ofta den forskningslitteratur som finns – men det är ingen av dem som har tagit reda på var och i vilka miljöer som viktiga och banbrytande innovationer tas fram i Sverige.

Och ofta ställs inte ens frågan på det sättet. Och det är ju därför som vi ju menar att den absolut avgörande frågan som man borde börja med är att, vad vet vi eller kan ta reda på om var de tas fram. Och då har vi nämnt ett antal studier från USA. Längs vägen kan jag nämna att jag gjorde också en genomgång av Dagens Industri's "gazell-företag", för ett år, för 700 stycken. Jag hittade egentligen bara fyra av dem, som hade sitt ursprung på ett universitet. Och sedan Christians studie.

Och vad är slutsatserna? Möjligen är slutsatsen att om man vill öka fokus till en innovationspolitik som riktar sig mer till innovatörer, så skulle man ju kunna ta inspiration av något som en del andra länder gör, till exempel den engelska regeringen som nu har utlyst "Longitude prize", eller Darpas olika tävlingar och prisutlysningar. Man formulerar en hög ambition, en innovation som borde komma fram. Sedan utlyser man ett pris för det. Och i Sverige, i själva verket vet många av er som sitter här, att Sverige också rätt framgångsrikt har använt sig av sådant under 90-talet.

Till exempel har våra ledande värmepumpsföretag i stort sett kunna expandera genom ett sådant pris. Nutek, var det väl, utlyste att en sådan här förbättring av värmepumpar ger vi ett litet finansiellt incitament för. Och det utlöste en väldig, en fantastisk effektivisering. Och för de företag som vann så var det ju marknadsföringsvärdet av att ha vunnit priset som var det riktigt stora. Och det illustrerar hur man kan få en stor utväxling för rätt lite pengar.

Möjligtvis skulle det också hjälpa universiteten därför att de priser som utlyses, de vinnas ju ibland av universiteten. Mest känt är kanske Darpas pris för den självstyrande bilen som i slutändan vanns av ett forskarlag från Stanford, men som för att vinna arbetade på ett helt annat sätt än forskarna gjorde vanligtvis. Och den bilen är den som Google nu använt som plattform och som är grunden för Googles satsningar på självstyrande bilar. Men ett annat exempel är ett helt kommersiellt företag i USA, Innocentive, men som använts rätt mycket av flera amerikanska myndigheter där de lägger ut innovationer som de skulle vilja ha fram. Också är det ett sätt att matcha och vända sig ganska brett till en allmänhet som kontaktar de här och komma med lösningar och kan få en royalty i efterhand.

Så det är bara några möjliga exempel som också tror jag blir en bra övergång till det som Örjan Strandberg ska prata om härnäst.